

Οἱ Ἀθηναῖοι τόσο ἐλυπήθησαν ἐπὶ τῇ δυστυχίᾳ τῶν Θεβῶν, ὥστε ἀφῆκαν τὰ μεγάλα μυσήρια (τὰ Διονυσιακά), τὰ ὅποια ἔμελλον τότε νὰ ἐορτάσωσι, καὶ ἐδέχθησαν φιλανθρωπῶς ὅλους τὸς Θεβαίους, ὅσοι φυγόντες τὴν μάχην καὶ τὴν διαρπαγὴν τῶν ἐχθρῶν, κατέφυγον εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἡ ἀπροσδόκητος τῆ Ἀλεξάνδρου εἰσοδος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐταπείνωσε τὴν θρασύτητα τῶν Ἀθηναίων, καὶ κατέσβεσε τὴν ὀρμὴν καὶ προθυμίαν τῆ Δημοθένης, καὶ ὁ ἀπροσδοκητότερος ὄλεθρος τῶν Θεβῶν κατέπληξεν αὐτὸς καὶ κατελύπητε. Διὸ κατέφυγον εἰς δεήσεις καὶ παρακαλέσεις, πέμποντες πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ συγγνώμην αἰτῶντες· μεταξύ δὲ τῶν πρέσβειων σαλεις καὶ ὁ Δημοθένης, δὲν ἦλθε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ μόλις φθάσας εἰς τὸ ὄρος τῆ Κιθαιρῶνος, φοβόμενος τὴν ὀργὴν τῆ βασιλέως, ἀνεχώρησεν ὀπίσω, καὶ ἀφῆκε τὸς λοιπὸς πρέσβεις. Εὐθὺς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐσείλεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ζητῶν τὴν παράδοσιν τῶν δέκα ῥητόρων (1), τὸς ὁποῖους ἐνόμιζεν ὡς πρωταιτίες τῆς συμμαχικῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ἐνίκησεν ὁ Φίλιππος εἰς τὴν Χαιρώνειαν. Τότε ὁ Δημοθένης διηγήσατο τὸν μῦθον τῶν λύκων καὶ προβάτων, περὶ ἧ λέγουσιν, ὅτι οἱ λύκοι ἐζήτησαν κατὰ ἀπὸ τὰ πρόβατα, ἂν αὐτὰ ἤθελον νὰ ζῶσιν εἰρηνικῶς μ' ἐκείνους, νὰ παραδώσεν τὸς φύλακας σκύλους. Ἡ ἐξήγησις τῆ μύθεῖτον εὐληκτος καὶ φυσικὴ, μάλιστα δὲ ὡς πρὸς τὸς ῥήτορας, οἱ ὅποιοι

(1) Κατ' ἄλλας μόνον ὀκτώ (Πλάτ.). Ὁ Δημάδης λαβὼν, ὡς λέγουσι, πέντε τάλαντα, ὑπέσχετο νὰ μεταστρέψῃ ὑπὲρ αὐτῶν.

δικαίως ἐσυγκρίνοντο μετὰ τὰς σκύλας, ὡς ὀφείλοντες
ν' ἀγρυπνεῦν, καὶ γαυγίζεν καὶ ν' ἀγωνίζονται ὑπὲρ
τῆς ποιμνίης.

Ἐν ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ καὶ ἀμηχανίᾳ τῶν Ἀθη-
ναίων, οἱ ὅποιοι ἔτ' ἤθελον καὶ παραδώσωσι τὰς ῥή-
τορας εἰς θάνατον, ἔτε δι' ἄλλῃ τινὸς τρόπον ἐγίνω-
νωσκον καὶ σώσωσι τὴν πόλιν, ὁ Δημάδης, εὖνε τῆ
βασιλείᾳς, ἐσερξε ν' ἀναδεχθῆ αὐτὸς τὸ βῆρος τῆς
προσβείας καὶ μεσιτείας ὑπὲρ αὐτῶν. Ὁ βασιλεὺς, εἴτε
χορτάσας τὸν θυμὸν, εἴτε θέλων καὶ ἐξαλείψῃ, εἰ
δυνατὸν, μετὰ κἀνὲν ἔργον ἐπεικειῖας καὶ ἐλέους τὸ ὠμό-
τατον καὶ βαρβαρικὸν ἔργον, ὅπερ φθὰς ἔπραξεν, ἢ
μᾶλλον εἰπεῖν καὶ κατανικήσῃ πᾶν τὸ ἐμποδίζον τὴν
ταχεῖαν ἐκπλήρωσιν τῆς μελετωμένης μεγάλης σκοπῆς,
καὶ ἔτω καὶ μὴ ἀφήσῃ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ τε καὶ ἐν τῇ εὐτε-
λεστάτῃ ἀφορμῇ γογγυσμῶ καὶ μεμφιμοιρίας, παρητή-
σατο τὸ περὶ τῶν ῥητόρων ζήτημα, καὶ εὐδόκησε μόνον
εἰς τὴν ἐξορίαν τῆς Χαριδήμου (1). Οὗτος ἐκ τῆς πό-
λεως ὢν Ὠρεῖ, ἐπολιτογράφῃ ἐλεύθερος Ἀθηναῖος
ἀντὶ τῶν πολλῶν ἐκδουλείσεων, ὅσας ἔδειξε πρὸς τὰς
Ἀθήνας· ἦτο δὲ γαμβρὸς τῆς Κερσοβλέπτου, βασι-
λέως τῆς Θράκης, καὶ μαθὼν τὴν πολεμικὴν ὑπὸ τὸν
Ἰφικράτην, ἐχρημάτισε πολὺν χρόνον στρατηγὸς τῶν Ἀ-
θηναίων· ἤδη δὲ διωκόμενος ὑπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου, κα-
τέφυγε πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας. Ὁ δὲ Ἀλέ-
ξανδρος ἐ μόνον ἐσυγχώρησεν εἰς τὰς Ἀθηναίους τὰ
ἀδίκῃ, ὅσα ἔλεγεν, ὅτι ἔλαβεν ἀπ' αὐτῶν, ἀλλὰ
καὶ ἔδειξε πρὸς αὐτῶν ἰδιαιτέραν εὐνοίαν καὶ τιμὴν, κα-
θεστῶν καὶ προσέχωσι τὸν νόμον εἰς τὰ δημόσια πράγ-

(1) Πλάταρχ. εἰς Διμοσθ.

ματα, ἔτι νὰ ἐπαγρυπνώσιν ἐπιμελῶς εἰς πᾶν ὄ,τι συμβῆ, λέγων ὅτι ἂν αὐτὸς ἀποθάνῃ, ἢ ἡγεμονία τῆς Ἑλλάδος θέλει παραδοθῆ εἰς αὐτὸς (1). Λέγεται, ὅτι ὕπερον πολλάκις ἐπίκρανε αὐτὸν ἡ συμφωνία τῶν Θηβαίων, ἔτι τὸν ἔκαμε πρὸς πολλὰς ἄλλας πράξτερον ἔτι φιλανθρωπότερον.

Ἡ φρικωδεστάτη ἔτι αὐσηροτάτη ποινὴ τῆς δυνατῆς πόλεως τῶν Θηβῶν κατέπληξεν ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἔτι πάντες προσεκύνην τὸν Ἀλέξανδρον, ὅσις εἰς τὸν Κορινθιακὸν ἰσθμὸν συνεκάλεσε σύνοδον ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν ἔτι ἐλευθέρων Ἑλληνικῶν πόλεων, διὰ νὰ ψηφισθῆ στρατηγὸς αὐτοκράτωρ τῆς Ἑλλάδος, ὡς ποτε Φίλιππος ὁ πατήρ, ἐναντίον τῶν Περσῶν. Εἰς ἐδεμίαν σύνοδον ἐγινε ποτὲ τοιῦτον ἀξιολογώτατον πρόβλημα, οἷον τῆτο, καθ' ὃ ὁ δυτικὸς κόσμος ἐσκέπτετο περὶ τῆ ὀλέθρου τῆ ἀνατολικῆ, καὶ περὶ τῆ ἀξίε τρόπε τῆς ἐκδικήσεως, ἢ ὅποια ἀνεβλήθη περὶπε ἕνα αἰῶνα. Ἡ παρῆσα σύνοδος ἔδωκεν ἀφορμὴν πολλῶν πραγμάτων ἐξαισίων ἔτι σχεδὸν ἀπιθανῶν, ἔτι δὲ ἔτι νεωτερισμῶν, αἱ ὅποιοι ἔδωσαν ἀλλοίαν μορφήν εἰς τὰ περισσότερα πράγματα τῆ πολιτικῆ κόσμου.

Πρὸς τὸ παρόμοιον ἐπιχείρημα ἀπαιτεῖται βασιλεὺς ἄφοβος, τολμηρὸς, πολεμιστῆς, ἔμπειρος καὶ γνωστὸς εἰς τὰς ἀνδραγαθίας, φιλακίνδυνος, ἔτι πρὸ πάντων ἡγεμῶν ἀπόλυτος ὅλων τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, αἱ ὅποιοι μὴ ἔσαι κατ' ἰδίαν ἱκαναὶ νὰ ἐπιχειρήσωσι τοιῦτον ἔργον, ὡφείλον νὰ συνεργώσιν ἐκ συμφῶνε ὅλοι, ἔτι νὰ ὑποτάσσωνται εἰς ἕνα ἔτι μόνον στρατηγὸν, ὁ ὅποιος ἐδύνατο νὰ βάλῃ εἰς κίνησιν ὅλα τὰ μέρη τῆτο τῆ μεγάλου σώματος, ἔτι νὰ κάμῃ

(1) Πλάταρχ. εἰς Φακίωνα.

αὐτὰ νὰ συνδράμωσιν εἰς ἓν τὸ αὐτὸ τέλος. Τοιοῦτος βασιλεὺς ὑπῆρχεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ ὅποιος ἄνευ δυσκολίας ἀνεκίνησεν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἔθνῶν τὸ ἀρχαῖον πρὸς τὰς Πέρτας μῖσος, τὰς πάντοτενὺς καὶ ἀδιαλλάκτους ἐχθρὰς, τὰς ὁποῖαις πολλάκις ὤμοσαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐξολοθρεύσῃν, ἂν ποτε εὔρωσι καιρὸν, τὸ μῖσος λέγω, τὸ ὅποιον ἐδυνήθησαν μὲν ἐπ' ὀλίγον οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι νὰ ἐλαττώσῃν, ἐδέποτε δὲ νὰ ἐξαλείψῃν κατὰ κράτος. Ἡ ἐνδοξὸς ἀναχώρησις τῶν δέκα χιλιάδων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἠναντιώθησαν εἰς τὸ πολλαπλάσιον στρατεύμα τῶν Περσῶν, ἀπεδείκνυε σαφῶς τὸ μέγα ὄφελος, ὅπερ ἤλπιζον οἱ Ἕλληνες ἀπὸ στρατεύματα ἐκλεκτὰ τῆς Ἑλλάδος, διοικύμενα ἀπὸ στρατηγῶν καὶ ἀξιωματικῶν μαθητὰς τοῦ Φιλίππου, καὶ ἐνὶ λόγῳ ἔχοντα στρατηγὸν τὸν Ἀλέξανδρον. Ἐκ τούτου ἡ ἀπόφασις ἐψηφίσθη παρευθίς· καὶ μ' ὅλον ὅτι ἦσαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐχθροὶ τῶν Μακεδόνων, μόνοι οἱ Σπαρτιάται ἠναντιώθησαν εἰς τούτο, οἱ ὅποιοι ἐνθυμύμενοι τὴν πρῶην ἐλευθερίαν καὶ λαμπρότητα, εἶπαν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, “ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι συνείθιζον νὰ ὀδηγῶσιν ἄλλους εἰς ἐνδοξακατορθώματα, καὶ ὄχι νὰ ὀδηγῶνται”· ἔμως ὑπήκουσαν εἰς τὴν κοινὴν ἀπόφασιν τῆς λοιπῆς συνόδου, καὶ ἔτις ὁ Ἀλέξανδρος ἐχειροτονήθη κοινῇ γνώμῃ ἀρχιστάτης κατὰ τῶν Περσῶν.

Εὐθὺς μετὰ τούτο πολλοὶ καὶ πολιτικοὶ ἄνδρες καὶ φιλόσοφοι ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ συνέχαιρον ἐπὶ τῷ ἀξιώματι. Ὁ Ἀλέξανδρος ἤλπιζεν, ὅτι καὶ Διογένης ὁ Σινωπεὺς, διατρίβων τότε εἰς τὴν Κόρινθον, θέλει κάμῃ τὸ αὐτό. Ἀλλ' ἔτις ὁ φιλόσοφος πολλὰ ὀλίγη τιμῶν τὰ μεγαλεῖα, καὶ κρίνων πρέπον νὰ μὴ

συγχάριον ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι πρὸ ὀλίγου ὑψώθησαν εἰς ἀξίαν τινὰ, ἀλλὰ νὰ προσμένη ἕως ἔ κατορθώσωσιν ἔργα ἀξία τῆ ἐπαγγέλματος, ἐκάθητο ἡσυχως εἰς τὸν οἶκον. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος συνοδευόμενος ἀφ' ὅλης τῆς αὐλικῆς ἦλθε πρὸς αὐτόν· ἔτυχε δὲ ἔτος τότε κατακείμενος ἐν ἡλίῳ, καὶ βλέπων τοσούτους ἀνθρώπους ἐπερχομένους, ἀνεκάθισεν ὀλίγον, καὶ ἔβλεπε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. Ὁ βασιλεὺς θαυμάσας τῆ τοιούτου φιλοσόφου τὴν καμπωχείαν, ἀσπασάμενος φιλικῶς καὶ προσειπὼν, ἠρώτησεν, ἂν εἶχε χρείαν τινὸς πράγματος; φύγε, εἶπεν, ὀλίγον ἀπὸ τὸν ἡλίον. Αὕτη ἡ ἀπόκρισις πρῆξένησεν ὀργὴν καὶ καταφρόνησιν εἰς τῆς παρεσῶτας. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς θαυμάζων τὸ μέγεθος τῆ ἀνδρός, εἶπεν, εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην. Οὗτος ὁ λόγος ἀπεικονίζει σαφῶς τὸν Ἀλέξανδρον καὶ Διογένην· ἐπειδὴ ὅσον καὶ ἂν ἐφαντάζετο μέγας καὶ δυνατὸς ἐκεῖνος, ἔπρεπε νὰ ὁμολογήσῃ τὸν ἑαυτόν τε κατώτερον παρὰ τὸν Διογένην, εἰς τὸν ὅποιον ἔτε νὰ δώσῃ τι ἢ μπόρει, ἔτε νὰ λάβῃ.

Θέλων ὁ Ἀλέξανδρος νὰ ἐρωτήσῃ τὸν χρησμὸν τῆ Ἀπόλλωνος περὶ τῆς μελλύσης ἐκστρατείας, ἦλθεν εἰς Δελφούς· ἐπειδὴ δὲ κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἔτυχον αἱ ὀνομαζόμεναι ἀποφράδες, ἦται αἱ ἀτυχεῖς ἡμέραι, ἐν αἷς ἔκ ἦν θεμιτὸν νὰ ἐρωτῶσι τὸν χρησμὸν, ἡ Ἰέρεια δὲν ἠθέλησε νὰ ἔμβῃ εἰς τὸν ναόν. Ὁ Ἀλέξανδρος μὴ ὑποφέρων ἀντίστασιν εἰς τὰ θελήματά τε, ἔσυρεν αὐτὴν βιαίως πρὸς τὸν ναόν· ἡ δὲ ἔκραξεν, ἀνίκητος εἶ ὦ παῖ. Τῆτο ἀκέρως ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἐκλαμβάνων τῆς λόγους ὡς χρησμὸν, ἐμίσεισεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, διὰ νὰ ἐτοιμασῇ εἰς

τὴν μεγάλην ἐκστρατείαν· ἔλθων δὲ, συνεκάλεσεν ὅλους τὰς ἡγεμόνας τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἐβυλεύετο περὶ τῆς εἰς Ἀσίαν διαβάσεως, πότε πρέπει νὰ στρατεύσῃ, καὶ τίνι τρόπῳ νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸν πόλεμον. Ὅλη ἡ σύνοδος τῶν ἡγεμόνων ἐδιχογνώμει καθ' ἓν καὶ μόνον, ἤγουν ὁ Ἀντίπατρος καὶ Παρμενίων ἐσυμβέλευον τὸν βασιλέα πρότερον νὰ παιδοποιήσῃ καὶ ν' ἀφήσῃ διαδοχὸν τῆς βασιλείας, καὶ εἶτα νὰ ἐπιχειρήσῃ τηλικαῦτα ἔργα πολυχρόνια καὶ κινδυνώδη. Ἀλλ' αὐτὸς φύσει δραστικὸς ὢν καὶ ὄξύς, ἀπεδοκίμασεν αὐτὴν τὴν συμβελὴν λέγων, ὅτι αἰσχρὸν ἦτον εἰς αὐτὸν, ὅσιν ἐχειροτονήθῃ ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων, καὶ παρέλαβε πατρικὰς ἀνικήμες δυνάμεις, νὰ κάθῃται ἐπιτελῶν γάμους καὶ ἀναμένων τέκνων γενέσεις. Διὸ ἀποφασίσας νὰ ἐκστρεύσῃ, ἔβυσεν εἰς τὰς θεὰς θυσίας μεγαλοπρεπεῖς, καὶ ἐώρτασεν εἰς τὸ Δῖον, πόλιν τινὰ τῆς Μακεδονίας, σκηνικὰς ἀγῶνας (1) πρὸς τιμὴν τῆ Διὸς καὶ τῶν ἐννέα Μουσῶν, τὰς ὁποῖας ὁ προβασιλεύσας Ἀρχέλαος πρῶτον κατέστησε· τὴν δὲ πανηγυρίαν ἐπανηγύρισεν ἐπ' ἐννέα ἡμέρας κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐννέα Μουσῶν, καὶ κατασκευασάμενος σκηνὴν ἑκτοντατράπεζον, ὅπως ἐννεακόσιοι ἠμπόρουν νὰ καθίσουν, συνεκάλεσεν εἰς τὸ συμπόσιον ὅλους τὰς φίλους ἡγεμόνας καὶ πρέσβεις· πρὶν ὅμως διαβῆ εἰς Ἀσίαν, διέταξεν ὅλα τὰ πράγματα τῆς Μακεδονίας, διορίσας ἐπίτροπον τὸν Ἀντίπατρον, ἔχοντα

(1) Οὗτοι οἱ ἀγῶνες ὠνομάζοντο Οὐλύμπια, καὶ ἐπανηγύριζοντο εἰς τιμὴν τῆ Διὸς καὶ τῶν ἐννέα Μουσῶν (Οὐλύμπ. ἐν τῷ περὶ παρατρ). Ὁ Ἀρριανὸς λέγει, ὅτι ἐν Λίγαϊς τῆς Μακεδονίας ἐορτάσθησαν οἱ ἀγῶνες ταρὰ τῆ Ἀλεξάνδρου.

12,000 πεζὺς καὶ σχεδὸν ἰσαριθμὸς ἵππεις (1)· καὶ ἐρευνήσας τὰ οἰκιακὰ πράγματα τῶν φίλων, τέτρω μὲν ἔδωκεν ἀγρὸν, ἑτέρω δὲ κώμην, καὶ ἄλλω τὸ εἰσόδημα τινος πόλεως ἢ λιμένος. Ὁ Περδίκκας βλέπων ὅλα τὰ βασιλικά διαμεμερισμένα καὶ σχεδὸν κατηναλωμένα, ἠρώτησεν, «εἰς δὲ τὸν ἑαυτόν σε, βασιλεῦ, τί ἀφῆνεις;» ἀποκριθέντος δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, «τὰς ἐλπίδας, καὶ ἡμεῖς λοιπὸν, εἶπεν, ὀφείλομεν νὰ εὐχαρισηθῶμεν μὲ αὐτὰς,» καὶ ἔτω δὲν ἐδέχθη γενναίως τὸ δοθέν χάρισμα τῷ βασιλέως.

Ὁλ. 3. Ὄταν ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε τὰ πράγματα τῆς Μακεδονίας ἀσφαλῶς καὶ ὡς ἔπρεπε, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ πάντα φόρυθον καὶ νεωτερισμὸν ἐν τῇ ἀπυσίᾳ, ἐμίστευσεν εἰς τὴν Ἀσίαν περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἔαρος. Τὸ πλῆθος τῆς στρατεύματος ἦσαν ὡς 30,000 πεζοὶ (2) καὶ 4,000-5,000 ἵππεις, ὅλοι ἀνδρείοι, πολεμικοὶ, φιλακίνδυνοι, καὶ τοιῦτοι, οἵοι συνεστράτευσαν πολλάκις μετὰ τῷ Φιλίππῳ, καὶ ἕκαστοι ἀξιοὶ νὰ διοικῶσιν ἐν ἀνάγκῃ· καὶ οἱ μὲν ἀξιωματικοὶ ἦσαν ὡς ἑξηκοντῆται, οἱ ὅποιοι, ὅτε συνηθροίζοντο, ἢ παρετάτοντο εἰς μάχην, ἐφαίνοντο ὡς ἄλλη σεβάσμιος γενεαρχία· οἱ δὲ ἰδιῶται ἦσαν πεντηκοντῆται. Ὁ Παρμενίων διώκει τὸς πεζὺς· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Φιλώτας εἶχε 1500 ἵππεις Μακεδόνας· ὁ δὲ Κάλλας, ὁ υἱὸς τῷ Ἀρτάλῳ, ἄλλες τόσες Θετταλὸς ἵππεις· οἱ δὲ λοιποὶ ἵππεις ἦσαν Ἕλληνες μὲν 600, ἔχοντες στρα-

(1) Οἱ ἵππεις ἦσαν μόνον 1500 (ὄρα τὴν σημείωσιν παρὰ Διοδ. 17. 18.)

(2) 12,000 Μακεδόνας, 7,000 σύμμαχοι, 5,000 μιθροφόροι, 5,000 Ὀδρύσαι καὶ Τριβαλλοὶ καὶ Ἰλλυροὶ, καὶ 1000 τοξόται Ἀγριᾶναις.

τηγόν τὸν Ἐρίγειον, Θράκες δὲ καὶ πρόδρομοι Παίονες 900, διοικέμενοι ὑπὸ τῷ Κασσάνδρῳ. Τοῦτον καὶ τηλικῶτον ἦτο τὸ στρατεύμα, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ κρίνῃ τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος τε καὶ Ἀσίας.

Ὁ Ἀλέξανδρος περάσας πρῶτον μὲν τὴν Κερκινίτην λίμνην πρὸς τὴν Ἀμφίπολιν, εἶτα δὲ τὸν ποταμὸν Στρυμόνα πλησίον τῶν ἐκβολῶν, καὶ ἔπειτα τὸν ποταμὸν Ἐβρον, ἔφθασε μετὰ 20 ἡμέρας εἰς Σησόν· καὶ ὁ μὲν Παρμενίων διεβίβασε κατὰ τὴν πρόσαγῆν ἐκ Σησῶ εἰς τὴν Ἄβυδον ὅλον τὸ ἵππικὸν καὶ τὰς περισσοτέρας πεζὺς ἐπάνω εἰς 160 τριήρεις, καὶ εἰς ἄλλα σρογγύλα πλοῖα· αὐτὸς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος κυβερνῶν μόνος τὴν στρατηγίδα ναῦν, διέβη τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ πλησιάσας πρὸς τὸν αἰγιαλὸν, ἐπήδησε πρῶτος ἐκ τῆς πλοῖς εἰς τὴν γῆν σὺν τοῖς ὅπλοις, ὡσανεὶ ἔμελλε νὰ τὴν κυριεύσῃ, καὶ ἔδειξε πολλὰ σημεῖα χαρᾶς, τὸ ὁποῖον ἰδόντες οἱ στρατιῶται, συνέλαβον τόσον θάρρος καὶ ἀφοβίαν, ὥστε ἐνόμιζον ὅτι ἤρχοντο εἰς βεβαίαν νίκην καὶ ὄχι εἰς πόλεμον ἀβέβαιον (1).

Πολλοὶ ἐθαύμασαν, ὅτι οἱ Πέρσαι δὲν ἠγωνίσθησαν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάβασιν τῶν Μακεδόνων, καὶ μάλις αἰσθάνοντες τῆτο πολλῶ πρότερον. Ἡ μὲν ναυτικὴ δύναμις τῆς Περσίας ὑπῆρχε τότε δυνατωτέρα καὶ ἀξιολογωτέρα, ἢ δὲ Μακεδονικὴ, ποταπὴ καὶ ἔχουσα καὶ ναύτας ἀνεπιτηδεύεις πρὸς τὰς διέκπλους. Ἐκ τῆτος συμπεραίνομεν, ὅτι ἂν ὁ στόλος τῶν Περσῶν ἐπρόφθαιεν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἐπολέμει τὸν

(1) Ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο τόσον βεβαιότατος τῆς εὐτυχῆς ἐκστρατείας, ὥστε ἔλαβε μετ' ἑαυτοῦ μόνον 70 τέλματα καὶ διὰ 30 ἡμερῶν τροφᾶς.

ἐχθρὸν, ἴσως ἐνίκα κατὰ πρώτην προσβολήν, καὶ τότε ἔσωζε τὴν τιμὴν καὶ ἐκείνων καὶ τῆς βασιλείας ὅλης. Ποῖα ἔν ὑπάρχει ἡ αἰτία τῆς τοσαύτης ἀμελείας καὶ ὀκνηρίας; Τέτοιο τὸ ζήτημα εἶναι δυσεπίλυτον. Ἴσως ὁ Δαρεῖος καὶ οἱ Σατράπαι ἐνόμιζον ἑαυτοὺς εἰς ἀσφάλειαν διὰ τὸ πολλαπλάσιον πλῆθος τῆ στρατεύματος, ἢ κατήντησαν εἰς τόσην τρυφὴν καὶ ἀσωτίαν, ὥστε μόνος ὁ πρὸ θυρῶν κίνδυνος ἐδύνατο νὰ τὸς ἐξυπνίσῃ ἀπ' ἐκείνων τὸν βαρὺν λήθαργον. Ἀλλ' ἔσω· αὐτοὶ ἀπεμωράνθησαν τὰς καρδίας, καὶ ἐφαίνοντο κάλαι προωρισμένα σφάγια τῆς ὀργῆς καὶ φιλοτιμίας τῆ Ἀλεξάνδρου.

Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος ἔφθασεν εἰς Λάμψακον, ἀπεφάσισε νὰ τὴν κατασρέψῃ πρὸς ποινὴν τῶν ἀποσάντων πολιτῶν· βλέπων δὲ πρὸς ἑαυτὸν ἐρχόμενον τὸν περίφημον ἱστορικὸν Ἀναξιμένην τὸν Λαμψακηνὸν, φίλον ἄκρον τῆ Φιλίππου καὶ παρ' αὐτῆ τῆ ἰδίᾳ σεβόμενον ὡς διδάσκαλον χρηματίσαντα, καὶ ὑποκτεύσας τὴν αἰτίαν τῆ ἐρχομῆς, θέλων νὰ προκαταλάβῃ τὸν σκοπὸν ἐκείνου, ὤμοσεν ὅτι δὲν θέλει εἰσακίσει ποτὲ τῆς δεήσεώς τε· ἡ δέησίς μὲ εἶναι, εἶπε, ἢ ἀφ' ἐξουσίας τὴν Λάμψακον, καὶ μὲ ταύτην τὴν εὐστοχὸν ἀπόκρισιν ἔσωσεν ὁ ἱστορικὸς τὴν πατρίδα (1). Ἀπὸ τῆς Λαμψάκου ἀνέβη ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Τρωάδα, ὅπου ἔκαμε μεγάλας τιμὰς εἰς μνήμην τῆ Ἀχιλλέως, καὶ ἐώρτασεν ἀγῶνας περὶ τῆ τάφου, εὐδαιμονίζων καὶ μακαρίζων τὸν Ἕλληνα ἥρωα, ὅτι καὶ ζῶν ἔτυχε φίλε πρὸς τῆ Πατρόκλου, καὶ ἀποθανῶν εὗρε μέγαν ἐγκωμιασὴν τὸν Ὀμηρον.

(1) Οὐαλ. Μάξ. βιβλ. Ζ'.ΚιϞ· Γ'.

Ὅτε ὁ Δαρείος ἔμαθε τὴν εἰς Ἀσίαν διάβασιν τῆ Ἀλεξάνδρου, ἔδειξεν ἄκραν καταφρόνησιν πρὸς τὸ Μακεδονικὸν στρατεύμα, καὶ μεγάλην ὀργὴν εἰς τὴν αὐθάδειαν τῆ στρατηγῶτων, καὶ εἰς μίαν αὐτῆ ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν πρὸς τὴς Σατράπας (1) διηγείται τὴν προπέτειαν ἐκείνου, προσάζων τὸν μὲν Ἀλέξανδρον, ἂν πιάσῃ ζῶντα, νὰ ραβδίσει, τὴς δὲ στρατιώτας ὅλους νὰ αἰχμαλωτίσει, καὶ νὰ πέμψωσιν ὡς δούλους εἰς τὸν ἐρημώτατον τόπον τῆς βασιλείας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Δαρείος ἐλπίζων εἰς τὸ λαμπρὸν μὲν, ἀλλὰ βάρβαρον ὑπήκοόν τε, διέταττε τὰ περὶ τῆ ἐχθρῆ ὡς νενικημένε δῆθεν. Ἀλλ' ἡ ἐλπίς προξενεὶ ὀλιγοχρόνιον εὐτυχίαν, καὶ ὁ πολὺς καὶ συφερωδῆς στρατὸς ἔφερε μεθ' ἑαυτῆ μόνον ἀνωφελῆ πομπὴν εἰς τὸ στρατόπεδον, προξενῶν ἀντὶ βοήθειας περισσοτέραν σύγχυσιν.

Τελευταῖον, φθάσας ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰς ὄχθας τῆ Γρανικῆ ποταμῆ τῆς Φρυγίας, εὔρε τὴς Πέρσας ἐτοίμες εἰς ἀντίστασιν. Ὁ Περσικὸς σατράπης τῆς χώρας ἐκείνης ἔχων 100,000 πεζοὺς καὶ ὑπὲρ τὴς 10,000 ἵπποις (2), ἐκυρίευσε τὰς ἀνω ὄχθας τῆ ποταμῆ, καὶ ἐνόμιζε βεβαίαν τὴν νίκην. Ὁ δὲ Μέμνων ὁ Ρόδιος, σατραπεύων ὅλης τῆς παραθαλασσίας Ἀσίας ἐν ὀνόματι τῆ Δαρείου, συνεβέβηκε τὴς στρατηγῆς νὰ μὴ πολεμήσωσιν, ἀλλὰ νὰ κατακαύσωσιν τὴν χώραν καὶ τὰς πόλεις, καὶ ἔτω μὲ τὴν σπάνιν τῶν τροφῶν ν' ἀναγκάσωσιν τὴς Μακεδόνας ὑπὸ τῆς πείνης νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Εὐρώπην. Ὁ Μέμνων ἦτον ὁ

(1) Φρεινσχίμιος παρὰ Κερτ. in Supplem. c. ix. 3.

(2) Κατὰ Ἰεζίνον 600,000, καὶ κατὰ Ἀρρ. 20,000.

ἐμπειρότατος τῶν στρατηγῶν τῆ Δαρείου, καὶ ἐνίκησε τὰς πλείστας νίκας, ὥστε δὲν ἐξεύρομεν τί νὰ θαυμάσωμεν περισσότερο, τὴν βασιλείαν αὐτῆ φρόνησιν εἰς τὰς συμβελάς, ἢ τὴν ἀνδρίαν καὶ στρατηγικὴν σύνεσιν, ἢ τὸν ζῆλον καὶ τὴν πίσιν πρὸς τὸν βασιλέα. Ἡ δαδεισα αὐτῆ συμβελή ἦν ἀρίστη, διότι ὁ ἐχθρὸς ἦν ὀξὺς καὶ ὀρμητικὸς, καὶ δὲν εἶχεν ἔτε πόλιν, ἔτε ἀποθήκας, ἔτε καταφύγιον, καὶ ἤρχετο εἰς χώραν παντάπασιν ἄγνωστον καὶ ἐχθρικήν, ὅπως ἠμπόρει ν' ἀδυνατιώθῃ καὶ ν' ἀφανισθῇ ἀπὸ μόνην τὴν πολυκαιρίαν, καὶ δὲν εἶχε τὰς ἐλπίδας εἰς ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὴν ταχείαν καὶ ἄμεσον μάχην. Ἀλλ' ὁ Ἀρσίτης, σατράπης τῆς Φρυγίας, ἠναντιώθη εἰς τὴν παραίνεσιν τῆ Μιέμνονος, διιοχυριζόμενος ὅτι δὲν ἔσεργε ποτὲ νὰ ἐρημωθῇ ἡ χώρα τε. Ὅθεν ἡ κακὴ συμβελή τῆ Σατράπης ἐνίκησε τὴν καλὴν συμβελήν τῆ Ροδίου, περὶ τῆ ὁποῖε οἱ Πέρσαι κατὰ δυσυχίαν αὐτῶν ὑπώπτευσον, ὅτι ἐμελέτα νὰ μηκύνη τὸν πόλεμον, καὶ διὰ τῆτε νὰ γένη πρὸς τὸν Δαρείον χρήσιμος καὶ ἀναγκαῖος.

Ἐν τῆτω δὲ, ὁ Ἀλέξανδρος πρὸρχώρει ἐπὶ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν, ἔχων τὲς μὲν ὀπλίτας πεζεὲς παρατεταγμένους εἰς δύο τάξεις, τὲς δὲ ἰππεῖς εἰς τὰς πτέρυγας, καὶ κατότιν αὐτῶν τὰ σκευοφόρα, καὶ τέλος ἔφθασεν εἰς τὰς ὄχθας τῆ εἰρημένους ποταμῆ. Τότε ὁ Παρμενίων ἐσυμβέλευε τὸν βασιλέα νὰ στρατοπεδεύσῃ αὐτῆ παρατεταγμένους, διὰ ν' ἀναπαυθῇ τὸ κράτευμα, καὶ νὰ μὴ περάσῃ τὸν ποταμὸν ἕως αὐρίου τὸ πρωῖ, λέγων ὅτι τότε ὁ ἐχθρὸς ἠμπόρει ὀλιγώτερον νὰ βλάβῃ αὐτῆς· ὅτι ἦτον ἐπικίνδυνον νὰ περάσῃσι κατὰ μέτωπον τῆ ἐχθρῆ τὸν ποταμὸν, βαθύνοντα καὶ ἔχοντα ὄχθας ὑπερυψήλους καὶ κρημνώδεις,

εἰς τρόπον ὡσεὶ τὸ Περσικὸν ἵππικόν, τὸ ὁποῖον ἀνέμε-
 νεν αὐτὲς παρατεταγμένον ἀπέναντι τῆς ποταμῆς, ἐ-
 δύνατο νὰ τὲς κτυπήσῃ, πρὶν αὐτοὶ βληθῶσιν εἰς τά-
 ξιν· ὅτι αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα, ἂν ἀτυχήσῃ, ἤθελε
 προξενήσῃ παρεκτός τῆς φθορᾶς πολλὰ μέλλοντα ἄ-
 τασα, καὶ ὅτι ἡ δόξα τῶν ὀπλων ἐκρέματο πάντοτε
 ἀπὸ τὰς ἐν ἀρχῇ εὐτυχεῖς πράξεις. Ἀλλ' ὅμως ὁ Ἀ-
 λέξανδρος, ἀμετάθετος τὴν γνώμην, εἶπεν, ὅτι ἦ-
 τον αἰχρὸν εἰς αὐτὸν, ὅσιν ἐπέρασε τὸν Ἑλλησπον-
 τον, νὰ φοβηθῆ μικρὸν ρεῦμα (ἐπειδὴ ἔτιως ὠνόμαζε
 καταφρονῶν τὸν Γρανικόν), καὶ ὅτι ἔπρεπεν ἐξ ἐναν-
 τίας νὰ τολμήσῃ διὰ τὸν τρόμον, τὸν ὁποῖον προῆξέ-
 νησαν εἰς τὲς Πέρσας ἡ αἰφνιδία ἐπέλευσίς τε καὶ ἡ
 τόλμη τῆς ἐπιχειρήματός τε, καὶ νὰ φανῆ ἄξιος τῆς δε-
 ξασομένης Μακεδονικῆς γενναιότητος καὶ ἀνδρίας. Τὸ
 Περσικὸν πολυάριθμον ἵππικὸν ἐσκέπαζεν ὅλην τὴν
 ὄχθην εἰς μακρὰν φάλαγγα, καὶ ἐμελέτα ν' ἀντιστα-
 θῆ εἰς τὴν διάβασιν τῆς Ἀλεξάνδρου· οἱ δὲ περσοὶ, ἐξ
 ὧν οἱ περισσότεροὶ ἦσαν Ἕλληνες μισθωτοὶ, ἐτάχθη-
 σαν κατόπιν ἐπάνω τινὸς λόφου.

Τὰ δύο στρατεύματα ἠσύχαζον πολὺν χρόνον εἰς
 τὰς ὄχθας τῆς ποταμῆς ἀντιβλεπόμενα καὶ φοβούμενα
 τρόπον τινὰ τὸ μέλλον· καὶ οἱ μὲν Πέρσαι ἐπρόσμενον
 νὰ κτυπήσῃν τὲς Μακεδόνας διαβαίνοντας τὸν ποτα-
 μὸν καὶ ἐξερχομένους εἰς τὴν γῆν, ἔτοιμοι δὲ ἐφαίνοντο
 ζητῶντες τόπον ἀρμόδιον τῆς διαβάσεως καὶ παρατη-
 ρῶντες τὰ κινήματα τῆς ἐχθρῆς. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος
 ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον, παρήγγειλεν εἰς τὲς ἄρ-
 χοντας νὰ τὸν ἀκλυθῶσιν, καὶ νὰ μάχωνται ἀνδρείως·
 καὶ παραδὲς εἰς τὸν Παρμενίωνα τὴν ἀρισερὰν πτέρυ-
 γα, αὐτὸς διέκει τὴν δεξιάν, καὶ πρῶτον μὲν εἰσέβη

εἰς τὸν ποταμὸν ἐν δυνατὸν μέρος τῆ στρατεύματος, εἶτα δὲ ὁ Παρμενίων μὲ τὴν ἀρισερὰν πτέρυγα, καὶ ἔπειτα ὁ Ἀλέξανδρος μὲ τὴν δεξιὰν, καὶ κατόπιν τὸ λοιπὸν στρατεύμα ἐν ἤχῳ σαλπύγγων καὶ ἀλαλαγμῶ.

Οἱ Πέρσαι ἐτόξευον πρὸς τὸς πρῶτον διαβαίνοντας τὸν ποταμὸν, καὶ καταβαίνοντες ὀλίγοντι πρὸς τὸν αἰγιαλὸν, ἠγωνίζοντο νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάβασιν τῶν Μακεδόνων. Οἱ ἵππεις ἐμάχοντο ἐκατέρωθεν ἀνδρείως, οἱ μὲν ἀγωνιζόμενοι νὰ πεζεύσωσι εἰς τὴν γῆν, οἱ δὲ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάβασιν. Οἱ ἵππεις τῶν Μακεδόνων ὄντες ὀλίγοι, καὶ παρεκτός τῆ χθαρμαλῆ καὶ ἀβεβαίε τύπῃ βλαπτόμενοι ἀπὸ τὰ βέλη τὰ τοξευόμενα ἐκ τῆ λόφου, ὅπως εὗρισκοντο οἱ ἐκλεκτοὶ ἵππεις τῶν Περσῶν συνηγμένοι, καὶ ὅπως ἐμάχετο καὶ ὁ Μέμνων σὺν τοῖς υἱοῖς, μετὰ γενναίαν ἀντίστασιν καὶ φθορὰν τῶν πρώτων τάξεων ἀνεχώρησεν ἐν πρώτοις ὀπίσω. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἀκολουθῶν παρὰ πόδας, καὶ βοηθῶν μὲ τὰ ἀξιολογώτατα αὐτῆ τάγματα, ἐθάρρυνεν αὐτὸς διὰ τῆς παρυσίας, καὶ ἀποκρέσας τὸς Πέρσας, ἔτρεψεν εἰς φυγὴν, μεθ' ὃ ἠκολούθησεν ὅλος ὁ στρατὸς τῶν Μακεδόνων, ὅσις διαβάς τὸν ποταμὸν, ἐπολέμει τὸν ἐχθρὸν πάντοθεν.

Ὁ Ἀλέξανδρος πρῶτος ὤρμησεν εἰς τὸ πυκνότερον τῆ ἵππικῆ τῶν πολεμίων, ὅπως οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσῶν ἐπολέμουν, καὶ ἐγνωρίζετο μάλιστα τῶν ἄλλων ἐκ τῆς ἀσπίδος καὶ ἐκ τῆς χαίτης τῆς περικεφαλαίας, ἡ ὁποία εἶχεν ἐκατέρωθεν πτερὸν θαυμαστὸν κατὰ τὴν λευκότητα καὶ κατὰ τὸ μέγεθος. Ἡ μάχη περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐγένετο ἤδη σφοδρὰ καὶ πεισματώδης, καὶ ἡ ἵππομαχία ὡμοίαζε μὲ τὴν πεζομαχίαν, ἐπειδὴ

ἐμάχετο ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον σαφερώς ἢ ἀνευδότηως, πᾶς τις ἀγωνιζόμενος νὰ καταβάλῃ τὸν ἀνταγωνιστὴν ἢ νὰ προχωρήσῃ. Ὁ Σπιθροβάτης, σατράπης τῆς Ἰωνίας ἢ γαμβρὸς τῆ Δαρείου, διαφέρων τῶν λοιπῶν κατὰ τὴν ἀνδρίαν, ἢ ἔχων περὶ αὐτὸν παντοτεινὴς συναγωνιστὰς τεσσαράκοντα Περσικὰς μεγιστᾶνας, συγγενεὶς καὶ ἀνδρῖα ἐξέχοντας, κατέσφαξε καὶ ἐφόνευε παντὰχῶ. Ὁ Ἀλέξανδρος ὄρων τὴν διαφέρουσαν ἀνδρίαν τῆ βαρβάρου, ἐπιστρέψας ἢ κεντήσας τὸν ἵππον, ὤρμησε πρὸς αὐτόν· ἢ ἰδὲ ἐμάχοντο ἀμφοτέρω συσάδην, ἢ ῥίψαντες ἕκαστοι τὰ ἀκόντια, ἐπληγώθησαν ἑλαφρά. Τότε ὁ μὲν Σπιθροβάτης σπασάμενος τὸ ξίφος, ὤρμᾳ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον· ὁ δὲ βασιλεὺς προφθάσας, διαπερᾶ τὴν λόγχην εἰς τὸ πρόσωπον ἐκείνου, ἢ τὸν ῥίπτει νεκρὸν κατὰ γῆς. Ἐν δὲ τέτοις, ὁ ἀδελφὸς τῆ Περσόντος Ρῶσάκης ὤρμησας ἐκ τῆ πλαγίης, κατέφερε μὲ τὴν κοπίδα (τζεκῆρι) κατὰ τῆς κεφαλῆς τῆ Ἀλεξάνδρου τὸσον ἐπικίνδυνον πληγὴν, ὡς ἐσχίσθη εἰς τὸ μέσον ἢ περικεφαλαία, ἢ ἡ πληγὴ ἐξύρισε μόνον τὴν ἐπίδερμίδα· ἐν ᾧ δὲ ἠτοιμάζετο νὰ καταφέρῃ ἢ δευτέραν πληγὴν κατὰ τῆς κεφαλῆς, ἢ ὁποῖα διεφαίνετο γυμνὴ διὰ τὴν διεχισμένην περικεφαλαίαν, προφθάσας ὁ Κλείτος, ἀπέκοψε τὴν χεῖρα τῆ βαρβάρου, ἢ ἔσωσε τὸν βασιλέα. Ὁ κίνδυνος τῆ Ἀλεξάνδρου ἔκαμε γενναιοτέρως τὸς Μακεδόνας, οἱ ὅποιοι ἤδη κατώρθωσαν ἔργα ὑπερθαύμασα. Οἱ ἐν τῷ κέντρῳ τῆ ἱππικῆ Πέρσαι καταπολεμύμενοι ἢ κατατοξευόμενοι ἀπὸ τῆς ψιλῆς στρατιώτας, ὅσοι ἐτάχθησαν μεταξὺ τῆ ἱππικῆ, ἢ μὴ δυνάμενοι νὰ ὑπομένω τὴν ὀρμὴν τῶν Μακεδόνων, ἤρχισαν νὰ ἐνδίδω,

καὶ αἱ δύο πτέρυγες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν καὶ ἀταξίαν. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔπαυσε διώκειν τὸ ἵππικόν, καὶ ἐπέσρεψεν εὐθύς ἐναντίον τῶν πεζῶν. Οὗτοι πρῶτον μὲν ἀνδρίζαντο σαρδερῶς· ὅτε δὲ ἴδον ἐκυτὲς πολεμιμένους καὶ ἀπὸ τὸ ἵππικόν καὶ ἀπὸ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων, ἧτις ἐπέρασε τὸν ποταμὸν, δὲν ὑπέμειναν πολλὸν χρόνον, ἀλλὰ πάντες ἔφευγον πλὴν τῶν μειδιωτῶν τῆ Δαρείου Ἑλλήνων. Οὗτοι ἀναχωρήσαντες ἐπάνωθεν ἐνόησαν λόφου, ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον τὴν ἄδειαν τῆ ν' ἀναχωρήσειν ἐλευθέρως· αὐτὸς δὲ κινημένος ἀπὸ τὸν θυμὸν μᾶλλον ἢ ἀπὸ τὸ λογικόν, ὤρμησε πρῶτος αὐτὸς εἰς τὸ μέσον τέτρα τῆ περσικῆ, καὶ εὐθύς ἐφονεύθη ὁ ἵππος τε (ὄχι ὁ βυκέφαλος) ξίφει πληγῶσαις διὰ τῶν πλευρῶν. Ἡ μάχη τότε ἐχρημάτισε φρικτὴ καὶ πεισματώδης, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ μάχῃ ἔπεσον οἱ περισσότεροὶ τῶν ἀποθανόντων Μακεδόνων, οἱ ὅποιοι ἐπολέμην μὲ ἀνδρώπεις πολεμικὰς, ἀνδρείους καὶ ἀπηλπισμένους· τέλος δὲ οἱ Ἕλληνες κατεκόπησαν, πλὴν 2,000 αἰχμαλώτων.

Πολλοὶ Πέρσαι στρατηγοὶ ἔπεσον ἐν τῇ μάχῃ. Ὁ Ἀρσίτης φεύγει εἰς τὴν Φρυγίαν, καὶ ἐκεῖ, ὡς λέγουσιν, ἐφονεύθη ἰδιοχείρως, ὅτι ἐχρημάτισεν ὁ αἷτιος τῆς μάχης. Ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν Περσῶν 20,000 πεζοὶ καὶ 2,000 ἵππεῖς· τῶν δὲ Μακεδόνων ἔπεσον κατὰ τὴν πρώτην προσβολὴν 25 βασιλικοὶ ἵππεῖς (1), τῶν ὁποίων τὰ χάλκινα ἀγάλματα κατεσκευάσθησαν ἀπὸ τὸν Λύσιππον ἐπιταγῇ τῆ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐτέθησαν εἰς τὸ Δίον τῆς Μακεδονίας, καὶ ἐκεῖθεν μετὰ

(1) Οἱ βασιλικοὶ ἵππεῖς ὀνομάζοντο ἰταῖροι, καὶ οἱ πεζοὶ πεζεταῖροι.